

Kto zachraňuje, ten sa zachráni. To je tajomstvo pokroku – a iné nie je a ani nebude.

Vladimír Sergejevič Solovjev

Mier je Boží dar. Za mier vo svete sa treba modliť a nielen to. Treba ho pripravovať mierom v sebe, mierom v rodinách a v ľudských vzťahoch.

Svätý František z Assisi urobil pre mier viac ako všetci križiaci. Mier je odvaha odzbrojený a zraniteľný chodiť medzi bojujúcimi tábormi a neklaňať sa nijakej moci okrem Boha, ktorý dáva pokoj inakší a inakšie ako dáva svet.

Anton Srholec

Prosíme Vás, porozmýšľajte, či aj Vy nemáte vlastné svedectvo, ktoré by mohlo obohatiť a napomôcť druhým na ceste k Bohu. K tomuto účelu slúži e-mailová adresa: casopis.pramen@gmail.com. Požadovanú anonymitu rešpektujeme. Archívne čísla časopisu od r. 2012 sa nachádzajú na stránke www.horcicneznrko.sk

Text a grafická úprava Sephoris studio. Vydávané pre vnútornú potrebu farnosti. Vychádza štvrťročne. Foto: internet

PRAMEN

FARNOSŤ MARTIN-SEVER

December 2016, ročník 16

Sláva Bohu na výsostiach
Giovanni di Paolo Condé Chantilly - Tancujúci anjeli

„KIEŽ BY SI PRELOMIL NEBESÁ A ZOSTÚPIL, VRCHY BY SA TRIASLI PRED TVOJOU TVÁROU.“ (Iz 63,19)

Tento verš z knihy proroka Izaiáša nám zrejme neznie veľmi „vianočne“. A predsa ho kresťania už od prvých dób vykladali ako proroctvo vianočnej udalosti – ako Božie zostúpenie do nášho sveta.

Pre hlbšie pochopenie výroku „Kiežby si prelomil nebesá a zostúpil...“ je dôležité poznať obdobie, kedy ho Izaiáš vyslovil. Bolo to v čase po páde Jeruzalema, kedy Izrael padol do rúk Babylončanov. Nebolo im v zajatí dobre. Mnohých najviac ťažilo vedomie, že Boh na nich zabudol. Akoby odišiel kamsi ďaleko.

Viacerí z nás to poznajú. Boh je nám neraz vzdialený, v našich životoch akoby neprítomný. Chceli by sme v neho veriť, lebo vieme, že život bez Boha a viery je prázdny a márnny. Ale často to nejde, lebo – ako sa nám zdá - je od nás veľmi ďaleko. Vtedy nám naše pochybnosti vo viere môžu vadit dokonca viac ako naše nezdary a ťažkosti.

Ako sa s tým vyrovnat? Ako sa postaviť k bolestivému problému „neprítomného Boha“?

V podstate sú dve cesty. Tou prvou ide väčšina ľudí. Povedia si: „Keď Boh na nás neďbá, zariadme si život podľa seba. Vezmime veci do vlastných rúk.“ A z tohto postoja vzhádza to, čo máme dnes pred očami. Svet v stále väčšom chaose.

Našťastie sú aj ľudia, ktorí, keď sa s bremenom neprítomného a vzdialeného Boha nedokážu zmieriť, vstúpia do modlitby proroka Izaiáša a začnú s ním volať: „*Kiež by si prelomil nebesá a zostúpil, vrchy by sa triasli pred tvojou tvárou.*“ Lebo vedia, že iba z vlastných síl svoj život nechcú žiť.

Každé Vianoce sú obdobím, kedy sa milosťou trhajú nebesia a Boh výnimočným spôsobom zostupuje medzi nás.

Josef Svoboda (1929 -) bol zatknutý ako devätnásťročný študent v septembri roku 1949. Bol obvinený zo vzbury, ktorá sa nikdy ani nekonala, ale stála ho osem a pol roka krutého väznenia. Vo svojej knihe *Tři inkarnace. Vzpomínky skauta, vězně komunistických kriminálů a arktického ekologa Josefa Svobody* opisuje svoj Štedrý večer roku 1951. Píše:

„Prišli Vianoce, moje tretie za mrežami. Mnohí politickí si už odpykávali svoj trest niekde v pracovných lágroch, mňa však ešte stále vláčili po tvrdých krimináloch s mrežami na oknách.

Nadišiel Štedrý večer. Po prvý raz v živote som ho prežíval sám. Až tak mi to nevadilo. Uvítal som, že ruch a lomoz hneď po poslednom jedle ustal a snažil som sa predstaviť si, ako sa budú sláviť Vianoce u nás doma.

Myslel som na členov rodiny, ktorí sa už asi schádzajú okolo štedrovečerného stola. Určite budú mať rybiu polievku, po nej príde na rad vyprážený kapor so zemiakovým šalátom, káva, vianočka. Spomenú si aj na mňa, rovnako, ako ja teraz myslím na nich. Stmieva sa. Možno už usadajú k stolu.

Dvierka na dverách cely sa otvorili a dozorca do otvoru vsunul ešus s meltou. Dvierka o chvíľu zaklapli. Podišiel som ku dverám a skúmal som nádielku. Vo vrchnej miske ležala otvorená plechovka so sardinkami a v nej dve rybičky v troche oleja. Druhú polovicu plechovky asi dostal väzeň v susednej cele. Tiež tam boli priložené tri kúsky vianočných koláčikov.

V tú chvíľu mi prišlo všetko strašne ľúto. Zosunul som sa do kúta cely a začali mi tieť po tvári slzy. Od môjho zatknutia po prvý raz.

Drepel som v samoväzbe starej väznice na Štedrý večer s dvoma sardinkami v plechovke. Nešlo ani tak o to jedlo, ako skôr o poníženie. O kontrast medzi stále ešte naivným očakávaním a surovou realitou.

Všetko sa vo mne náhle zlomilo. Slzy vystriedala bezodná rezignácia. Sedel som skleslý, strnulý, na konci síl, s plechovou šálkou vychladnutej melty a „vianočnou večerou“ po boku. Umenšený a skrúšený som začal šeptom odriekať zdravasy ruženca: ... *ktorého si, Panna, v Betleheme porodila, ... ktorého si, Panna, v chráme obetovala, ... ktorého si, Panna, v*

kaz, aby vlastní zaútočili na vlastných. Žiaden doklad som ale nenašiel. Nečudoval som sa. Myslí, že tí, ktorí boli za tento útok zodpovední, sa včas postarali o to, aby dôkazy o ňom zmizli.)

Viem – a vedia to i vojenski historici, že vo vojne nie je ironicky nazývaný „priateľský útok“ nič neobvyklé. Je náročné dorozumievať sa cez káble ponatáňované cez frontové územia a pochopiť príkazy, častokrát započuté len napoly či skomolené.

„Rudo...“ pribehol ku mne jeden mladík. Spočiatku som ho v tom šere nepoznával, o chvíľu som si uvedomil... veď to je môj vzdialený bratranec. Syn starostu z istej juhomoravskej dedinky, kam som občas chodieval na prázdniny. Zamrazilo ma. Keby som vystrelil... zabil by som nielen kamaráta, ale i bratranca a jediného syna nášho dobrého priateľa...

Uvarili sme si čaj vo veľkom kotle a takto sme v neznámej talianskej krajine prešedeli túto štedrovečernú noc. Spievali sme, modlili sme sa. Keď sa rozvidnelo, prišla správa, že jednotka, ktorá „nedobyla našu pozíciu“, má sa vrátiť na pôvodné miesto. Žiadne vysvetlenie, žiadne ospravedlnenie.“

Tento príbeh som počúval veľa rás z úst svojho dedka ešte ako dieťa. Už dieťaťom nie som, o to častejšie však rozmýšľam nad tým, čo náš dedko zvlášť chcel zdôrazniť: „Nech vystrelíš na kohokoľvek, vždy vystrelíš sa nejaké „ja“. Ten človek môže hovoriť inou rečou, ale tiež má svoju materčinu. Má matku, má rodinu, niekomu bude chýbať.“

Dnes je opäť štedrovečerná noc. Naša rodina sedí okolo stola, naše deti sa smejú. Aj v dialke žije niekoľko rodín. Existujú aj vďaka tomu, že náš dedko v oný Štedrý večer nevystrelil. Koľko strún života by sa bolo pretrhlo, keby strieľal... Koľko miest pri štedrovečernom stole by bolo prázdnych... Koľko detí by sa nesmielo pri vianočných stromčekoch... Nenarodili by sa.

Na stene izby, v ktorej máme vianočný stromček, je podobizeň nášho dedka, kolorovaná vojnová fotografia. Pozerám sa na ňu. Keď ho fotograf v Taliansku fotil, dedko hľadel priamo do jeho objektívu. A tak dnes jeho pohľad vyzerá, ako by sa dedko pozeral do očí toho, kto pozoruje fotografiu. Trochu sa usmieva. A jeho pohľad akoby aj dnes ku mne prehováral: „Nech ublížiš komukoľvek, vždy ublížiš nejakému „ja“.“

(Eduard Martin, *Je tu prece Ježíšek*)

Tento neobyčajný príbeh sa udial pred mnohými rokmi na Štedrý večer. Zažil ho môj dedko, keď ako mladíček narukoval bojovať za rakúske mocnárstvo, ktorého – ako sám hovorieval – mal plné zuby. Z jeho rozprávania si spomínam:

„Boli vojnové Vianoce. Akoby tieto slová „vojnové“ a „Vianoce“ stáli proti sebe. (Vari nie je každá vojna bojom proti evanjeliu?)

Mal som na starosti strážiť kúsok svahu a tam, kde končil môj úsek, sedel zasa iný vojak a o kúsok zasa ďalší... všetci sme boli takto rozsadení na úbočí každý za svojim guľometom. Nečakali sme žiaden útok. Hoci prvá svetová vojna bola veľmi krutá, predsa určité pravidlá zachovávala a jedným z nich bolo „na Štedrý deň nebudíť Ježiška“.

Prestalo snežiť. Vôkol bolo idylicky krásne. Vo svetle malej lampy som si čítal listy z domu. Stále znova a znova. Mamka mi písavala dlhé listy a ja som mal pri ich čítaní pocit, akoby som sedel v našej kuchynke a ... ju počúval. Tiež mi písali strýcovia a kamaráti i učiteľ zo školy. Mal som ich listy zoradené a čítal som si ich denne, vlastne iné čítanie som v zákopoch ani nemal.

A vtom... Útok. Vystrelili svetlice. Vzlietli delostrelecké granáty. A z opačnej, „nepriateľskej“ strany, vybehli vojaci.

Druhá strana porušila nepísané vianočné prímerie. Strategicky to mala vymyslené skvelo. Pretože útok sme nepredpokladali - a tento úsek frontu mohol byť prelomový. Ale čo už - aj pri spoločenských hrách častokrát zvíťazí ten, kto porušuje pravidlá.

Hľadel som na bežiacich vojakov, ktorí sa vo svetle tejto jasnej štedrovečernej noci so zbraňami približovali k nám. Sedel som za guľometom. Mal som veľmi dobrú pozíciu. Stačilo, aby som začal strieľať. Trvalo by to chvíľku ... a všetci, ktorí sa plazia hore k nám na svah, boli by mŕtvi.

Predstavil som si ale, že každý z tých chlapcov, ktorí oproti mne bežia - aby ma zabili, zastrelili, prebodli bajonetom - že každý má iste niekoho, kto ho má rád. Niekoho, kto keď dostane správu o jeho smrti, rozplače sa. Samozrejme, nemohol som o tom všetkom takto jasne premýšľať, na to v tom mori pableskov zo svetlíc nebol čas. Ale vnútorne som to takto cítil.

Nie, nebol som pacifista. Ale toto bol môj prvý „vojnový krst“, dovtedy som ešte na nikoho nevystrelil ani nikomu neublížil. Možno, keby nebol Štedrý večer, bol by som prvý raz v živote naostro stlačil spúšť.

Takto som sa len meravo díval na roj strelcov bežiacich oproti mne... Zabijú ma. Čo sa dá robiť... Ale nemôžu ma prinútiť, aby som v túto noc zabíjal ja... Predstavil som si svojich blízkych doma. Sú práve na polnočnej, spievajú a myslia na mňa. Kňaz možno práve v tejto chvíli dvíha monštranciu. Cítil som takú Božiu blízkosť - vlastne ani nie blízkosť - to je slabé slovo, cítil som takú jednotu s Pánom života, akú som nepocítil nikdy predtým ani nikdy potom.

Zavrel som oči. Nechcel som vidieť, ako do mňa niekto vrazí bajonet. A zrazu som začul hlasy. Svoju materinskú reč... Nechápal som... ako na nás môžu útočiť naši? Zakričal som smerom k nim: „Chlapci, nebláznite, to sme my!“

Bežiaci vojaci zaváhali. Asi ich napadlo, či to nie je nejaká leš. Ale zastavili sa. (Po vojne som sa snažil z vojenských archívov zistiť, ktorý z veliteľov vydal ten nezmyselný roz-

chráme našla.

Už si nepamätám, ako dlho som bol takto pohrúžený do modlitby. Viem len, že sa mi opäť vrátila sila do žíl. Prestal som sa báť. Nastal zlom a prelom, napätie vo mne sa uvoľnilo. V tme dlhej noci bol ten nový obzor ešte temný a nepriehľadný, ale skutočný. Cítil som sa opäť vnútorne slobodný.

V ten večer som tie dve sardinky zjedol so striedkou chleba. Olej som si nechal na druhý deň a nakvapkal som si ho na chlieb, ktorý sme dostali ráno. Jeden koláčik som zapil meltou ešte v ten večer, dva ostávajúce som si ušetril na neskôr.

Tú štedrovečernú noc som prespal v pokojnom stave. Veď som mal na večeru rybu, vianočné koláče a ako dar od Betlehemskeho Dieťaťa veľa, preveľa milosti.“

To, čo líči Josef Svoboda, nie je nijaká vianočná romantika. Je to „neučesaný“ vstup Krista do duše človeka tak, ako bolo „neučesané“ jeho narodenie v betlehemskej jaskyni. V tomto prípade bolo tou betlehemskou jaskyňou vnútro väzňa.

Je to trpké poznanie, ale Kristovo narodenie v nás sa často naozaj nezaobíde bez pôrodných bolestí. Príbeh prvého mučeníka Štefana, spomienka na ktorého tiež patrí do obdobia Vianoc, nám rovnako pripomína, že videnie roztrhnutých nebies človeka často veľa stojí. (Sk 7,56)

S odstupom času Josef Svoboda povedal: „Kriminál poslúžil pre formáciu mojej osobnosti a v konečnom dôsledku sa pre mňa stal darom. Predovšetkým v tom zmysle, že ma uchránil pred priemernosťou. Za „normálnych“ okolností by som asi ukončil školu, získal titul, robil vedeckú prácu a možno by som sa rozdrobil v drobných kompromisoch s režimom. A práve od tohto ma väzenie uchránilo.“

Na druhej strane som sa tam stretol s ľuďmi, s ktorými by som sa za iných okolností nestretol. Či to boli jednoduchí ľudia ako napríklad Toník Aksamit, učiteľ, vzácna duša. Alebo dekan Právnickej fakulty Vladimír Kubeš. Bolo to zaujímavé počúvať kdesi v kúte cely jeho prednášky.“

Aj východné kresťanstvo viac poukazuje na prepojenie bolesti a radosti, utrpenia a oslávenia. Ježišovo poslanie v tomto svete zobrazuje kresťanský Východ v porovnaní so zobrazením na kresťanskom Západe inak: Ježiš sa narodil medzi nás, aby za nás zomrel. Radosť je už od počiatku nerozlučne spojená s utrpením. Vianočné ikony často zobrazujú malého Ježiša, ktorý neleží v jasličkách, ale v sarkofágu ovinutý plienkami, ktoré nápadne pripomínajú pohrebné plátno. Jaskyňa, kde leží, je tmavá diera, ktorej temnota predstavuje hriech sveta. Už Vianoce teda ohlasujú kríž. Preto sa Božia Matka na ikonách nerozplýva v sladkom cite, ale smutne hľadí do diaľky. Vo svojom srdci rozmýšľa nad všetkým, čo jej bolo povedané o jej Dieťati. (viď ikona na strane 3)

Ježišovo narodenie má silu dať posolstvo každému životnému príbehu človeka. Má osobný význam i pre mňa, ale pokiaľ to nepochopím, hrozí mi, že sa utopím v poézii Vianoc a s pravým posolstvom Vianoc sa miniem.

Výstižne to vyjadril barokový mystik Angelus Silesius, ktorý povedal: „*I keby sa Kristus tisíckrát v Betleheme narodil, a nie v tebe, nič by ti to neosožilo.*“

VIANOCE V DUŠI

Vianoce môžeme prežiť kedykoľvek v roku, nie iba v tomto krátkom liturgickom období. Kristus sa chce narodiť v nás. Od nás závisí, či sa pre jeho príchod otvoríme.

Príbeh mladého Thomasa Mertona (1915-1968), ktorý sa neskôr stal trapistickým mníchom a kňazom, nás tiež nenápadne pozýva k tomu, aby sme dali odpoveď na „túžbu“ Boha vstúpiť do nášho vnútra:

„Mal som sedemnásť rokov a bol som veľkým rebelom. Dospelí ľudia mi pripadali hlúpi a keďže oni podceňovali moju generáciu, cítil som sa oprávnený pohrdať ich generáciou. Od nikoho som si nedal radiť. Sám som sa považoval za znalca života.

Mal som prázdniny. Kráčal som azúrovým morským pobrežím, na boku sa mi húpala fľaša rumu a pár pochybných kníh. Veril som krásnemu mýtu o tom, že si môžem užívať slobodu a nikomu tým neublížim. No šťastie som nenašiel. Nech som prišiel kdekoľvek a stretol sa s kýmkoľvek – a tých miest a stretnutí bolo mnoho, pociťoval som nesmiernu prázdnotu. Prestalo ma baviť len tak pozeráť si mestá. Bol som unudený k smrti.

Tak teda toto bola tá voľnosť, ktorú som si sľuboval? Patril mi svet. Ako sa mi páčil?

Došiel som do Ríma. Veľa som od neho neočakával. A naozaj - rýchlo mi bolo zjavné, že Rím plný nevzhľadných trosiek, ktoré kedysi tvorili paláce, chrámy a kúpele, patrí k najškaredším mestám, aké som kedy videl. Napriek tomu som sa naďalej naháňal za antickými pamiatkami a chodil po múzeách.

Ale asi po týždni sa stalo čosi neobvyklé. Ani neviem, ako to začalo - zistil som, že viac nahliadam do kostolov ako do starovekých rozborených pamiatok. Možno to boli fresky na stene starej kaplnky – rovnako v troskách – ktoré vo mne vzbudili záujem o iný a úplne odlišný Rím. Od nich bol len kúsok k svätému Kozmovi a Damiánovi, s veľkou mozaikou v apside, kde Kristus na tmavomodrej oblohe zostupuje súdiť zem a pod nohami mu prebleskuje v malých obláčkoch niečo ako oheň. Účinok tohto objavu bol ohromný. Po všetkom tom prázdnom a únavnom pozorovaní antických pamiatok v múzeách bolo pre mňa úžasné uvidieť umenie s duchovnou vitalitou, otvorenosťou a silou – nesmierne vážne umenie - živé a prehovárajúce, pre mňa neznáme - naliehavé vo všetkom, čo chcelo povedať.

Bez toho, že by som si to uvedomil, stal som sa pútnikom. Nevedomky a neúmyselne

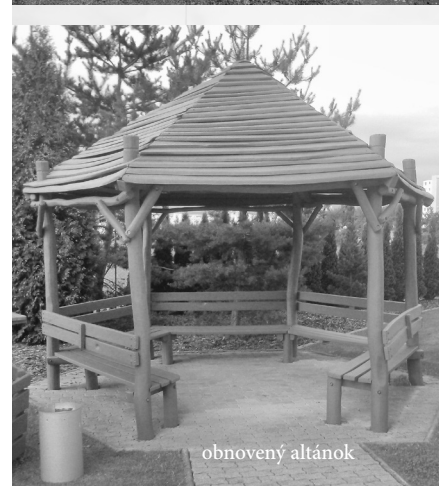

stav pred

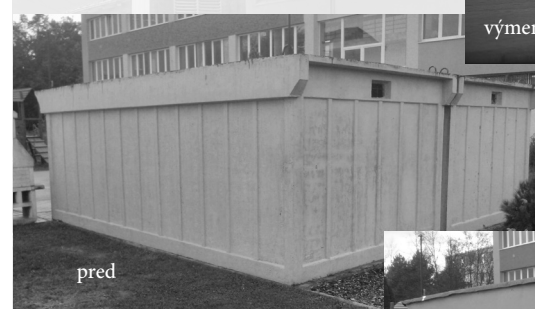
Nový náter dreva

... stav po

obnovený altánok

Nový náter a oprava strechy garáží

pred

výmena spevníkov v kostole

Ďakujeme za Vašu pomoc.

foto: Lukáš Oravec

po

sať kapitol zaberajú prevažne jeho výčitky Bohu, miestami doslova reptanie alebo rúhanie, či sebaobhajovanie. Čo nás prekvapuje, je záver – postavenie sa Boha proti Jóbovým radcom, ktorí sa ho snažili dostať do správneho „zbožného“ postoja. Takže nakoniec rúhavé Jóbove reči sa viac páčili Bohu ako všetky zbožné a duchovné reči jeho priateľov!

Človek by sa nemal báť úprimnosti ani pri rozhovore so samotným Bohom. Nemal by mať strach aj z takých slov ako: „Bože, hnevám sa na teba, pretože si to neurobil podľa mojej vôle. Viem, že to nie je správne, ale hovorím to preto, aby si ma uzdravil a pomohol mi.“ Kniha Žalmov je pre nás inšpiráciou k úprimnej modlitbe, k dovolávaniu sa Boha v každej situácii života.

Katarína Lachmanová, Zamknuté zvnútra, upravené

Dialóg človeka s Bohom o tajomstve zla a utrpenia vždy asi musí skončiť ako v Knihe Jób: človek si prikryje ústa a skloní sa pred nepochopiteľnosťou Skutočnosti.

Ale toto zmlknutie – ako to najlepšie vidíme práve v Knihe Jób – býva výsledkom predĺženého a bolestného procesu, zápasu, premeny zmyšľania. A viera, ako som hlboko presvedčený, nie je až oným stavom na konci tohto procesu. Viera je celý tento proces.

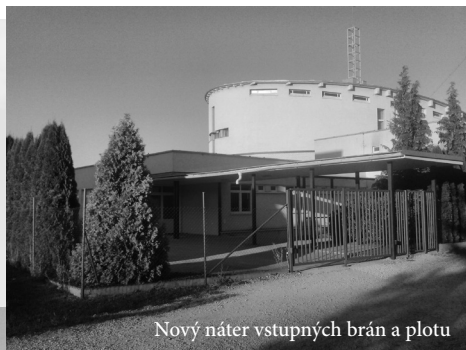
Tomáš Halík

OKIENKO FARNOSTI

Za obdobie 2015/2016 sme o.i. zrealizovali:

Oprava zadnej brány a dorobenie bráničky

Nový náter vstupných brán a plotu

Vyčistenie a vyspravenie násypu pri plote zo severnej strany

som začal navštevovať všetky posvätné miesta Ríma. Vyhľadával som svätyne s horlivosťou, dychtivosťou a túžbou skutočného pútnika. Po prvý raz v živote som začal tušiť – jedine snáď niečo málo, úplne hmľisto - kto je ten, ktorého ľudia nazývajú Kristus.

Samozrejme som ešte tieto veci nechápal vo viere. Ale chcel som sa o nich dozvedieť viac. Bolo celkom prirodzené,

že keď som videl Baránka ako zabitého a dvadsaťštyri starcov odhadzujúcich svoje vence – chcel som vedieť viac o zmysle tých mozaík. Kúpil som si Nový Zákon a začal som ho čítať.

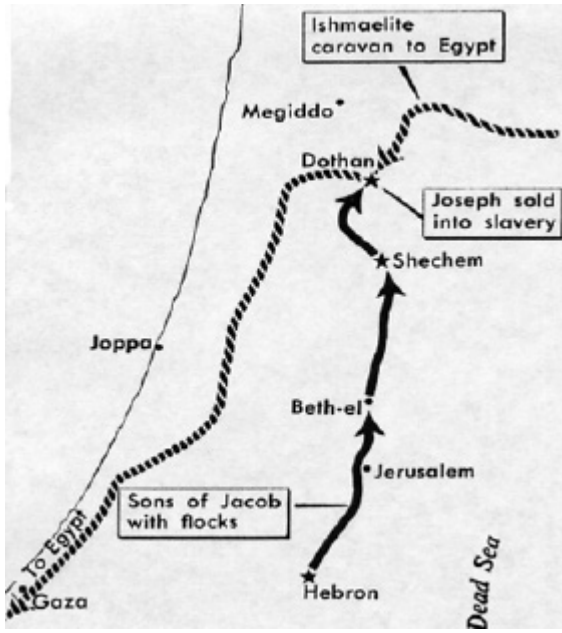
Moja láska ku starým kostolom a ich mozaikám každým dňom rástla. Čoskoro som tam nechodil len kvôli umeniu. Príťahovalo ma ešte čosi iné – akýsi vnútorný pokoj. Bol som rád na týchto miestach. Vnímam som akési hlboké a pevné presvedčenie, že tam patríam.

A čoskoro prišlo ešte čosi iné. Zvláštnym spôsobom, náhle, a nedokážem vysvetliť, ako. Bola noc. Bol som vo svojej izbe. Zrazu sa mi zdalo, že otec, ktorý už bol viac ako rok mŕtvy, je so mnou. Vnem jeho prítomnosti bol tak živý, skutočný a šokujúci, ako by sa ma dotkol alebo ku mne prehovoril. Všetko sa udialo v zlomku sekundy, ale v tom istom zlomku a okamžite ma zasiahol náhly a prenikavý pohľad do biedy a skazenosti vlastnej duše. Moja duša túžila uniknúť, oslobodiť sa z tohto stavu so silou a naliehavosťou, ktorú som dovtedy nepoznal. Myslím, že vtedy po prvý raz v živote som sa vedome skutočne začal modliť. Nie rozumom, perami a predstavivosťou, ale modliť sa zo samotných koreňov svojho života a vlastnej bytosti. Modliť sa k Bohu, ktorého som nikdy nepoznal, aby mi pomohol oslobodiť sa od hrozných vecí, ktoré ma držali v otroctve.

Hovoril som s otcom i s Bohom, a otec bol akoby prostredníkom. Bolo to spojené s privalom slz, čím sa mi ulavilo.

Nechcel by som tejto udalosti prikladať veľký význam. Ani neponúkam vysvetlenie. Ani ja predsa nemôžem vedieť, či to nebol len výtvar mojej fantázie či niečo, v čom sa dá vystopovať čisto prirodzená, psychologická príčina. Ťažko povedať. Vždy som však prechovával veľkú antipatiu ku všetkému, čo súvisí s kontaktom so svetom zosnulých. Do ničoho takého by som sa úmyselne nikdy nepustil. Ale či to už bola fantázia alebo nervy alebo čokoľvek iného, so všetkou pravdivosťou môžem povedať, že som veľmi živo vnímal, ako by môj otec bol prítomný a ako mi bez slov odovzdal vnútorné svetlo od Boha, aby som videl stav svojej duše. (I keď dovtedy som ani netušil a sa nad tým nezamýšľal, či dušu vôbec mám.)

Jediná vec, ktorú považujem za istú, je to, že to bola milosť, a to veľká milosť. Keby som jednal podľa nej, môj život sa mohol veľmi zmeniť a bol by nesporne menej úbohý, ako v nasledujúcich rokoch bol.“

Jozefov príbeh sa začína v Hebrone, v dome jeho otca. Postupne sa presúva cez Sichem (Shechem) do Dotanu, kde sa uskutoční predaj Jozefa Izmaelitom a končí v otroctve v Egypte. Jozefovo vzdalovanie sa od domova symbolizuje vzdalovanie sa od ochrany, ktorú mu vždy poskytoval otcov domov. On, syn vzácnnej rodiny, naučený požívať voľnosť a slobodu, milovaný rodičmi zrazu otrokom v cudzine!

Podobne symbol Jozefových šiat znázorňuje postupnú degradáciu jeho spoločenského postavenia. Najskôr dostáva tuniku od otca, ktorá je pre neho významným a vyvyší ho nad bratov. Tá mu je bratmi násilne strhnutá a s ňou stráca aj všetky privilégia.

Pre trpiaceho človeka je ťažké, že nevidí koniec utrpenia, a ani Jozef ho nevidel. Jeho úzkosť bola veľká a bratia si ju pamätali aj po dvadsiatich dvoch rokoch: „Je istá vec, že sme sa previnili proti svojmu bratovi. Lebo sme videli úzkosť jeho duše, keď nás úpenlivo prosil, a nepočúvali sme!“ (Gn 42,21)

Nespravodlivé utrpenie našepkáva človeku: „Kdeže je tvoj Boh? Prečo nezakročil?“ V Biblii nemáme ani jednu poznámku o tom, že by sa bol Jozef modlil alebo že by zažil stretnutie s Bohom. To je pravda. Ale my sa musíme učiť čítať túto knihu aj medzi riadkami. Celý Jozefov život, jeho konanie a stopy Božej ruky v jeho živote jasne prezrádzajú, že máme pred

sebou človeka, ktorý žil v hlbokom spojení s Bohom. V kritických momentoch sa rozhodne postavil na stranu Boha, i keď tým stratil, zdá sa, takmer všetko. Iba ľudia, ktorí majú vzťah s Bohom, môžu v hodinách skúšky pevne obstáť tak ako Jozef. Keď neskôr počujeme Jozefa hovoriť o Bohu prestrašeným bratom, hovorí o Bohu ako o tom, ktorý aj naše zločiny dokáže obrátiť na dobré. Takto môže o Bohu hovoriť iba ten, kto žije s ním v neu-

stálom spojení.

Boh v Jozefovom utrpení dlho mlčal. Bolo to však iba zdanlivé mlčanie. Na Jozefa čakali veľké veci, na ktoré sa musel pripraviť vo vyhni utrpenia. Ako sme už spomínali, Jozef bol človekom nevšedného charakteru a darov, a takíto ľudia bývajú vo veľkom nebezpečenstve, že to dobré v nich sa pokazí. Ako to hovorí Kniha Kazateľ: „Ako mŕtva mucha nasmradiť a nakaziť masť lekárnika, tak i vzácneho človeka pre múdrosť a slávu potupí máličko bláznovstva.“ (Kaz 10,1) Aj Jozefovi to hrozilo. Jeho šlachetná duša bola vzácnou masťou, ale mŕtve muchy mohli do nej nasmradiť. Tými muchami boli v Jozefovom prípade namyslenosť a priveľké sebavedomie, o čom nám svedčia aj jeho sny. Boh nechcel, aby sa Jozef „zosmradiť“, a preto ho vzal do svojej školy utrpenia. Zo začiatku Jozef túto školu nechápal, ale neskôr pochopil, že jeho utrpenie má slúžiť na záchranu celej jeho rodiny.

Určite nebolo preňho ľahké naučiť sa, že aj zlí ľudia sú podriadení Božím plánom. Veriť, že aj zlomyseľnosť ľudí má svoj zmysel v plánoch Božích a aj tá nám nakoniec môže prispieť k dobrému! Diabol mohol vstúpiť do Judášovej duše, ale nemohol zmať spásanosť Božie plány!

V celom Božom Slove nenájdeme dokonalejší predobraz Ježiša, než je Jozef. Jozef je jednou z najkrajších postáv Biblie, ale nikto, ani ten najkrajší človek nepríde na zem dokonalý.

V celom príbehu o Jozefovi sa Boh spomína iba 21-krát všeobecným pomenovaním Boh, čo je charakteristické pre pohanské prostredie a iba 5-krát pomenovaním Pán – a to vždy v osobnom vzťahu k Jozefovi. Spolu je to teda 26-krát, čo je na taký rozsiahly príbeh ako je príbeh Jozefov veľmi málo.

zdroje: Komentár k Starému Zákonu: Genezis, Jozef Ondrej Markuš, Život patriarchu Jozefa

ODPUSTIŤ BOHU. NIE JE TO RÚHANIE?

Ak sme úprimní voči sebe a dokážeme počúvať seba samých, zistíme, že v niektorých konkrétnych životných situáciách sa nám vzoprie srdce i rozum a my nedokážeme zladit' pravdu o Božej láske, ktorú vyznávame, s drsnou realitou, ktorú prežívame.

To je vtedy, keď sa v nás vynárajú rôzne výčitky voči Bohu a mnohé „prečo“: „Prečo práve ja? ...Prečo musím žiť s takýmto človekom? ... Prečo sa môj syn neuzdravil, keď sme sa toľko modlili?... Prečo Boh dopustil tú katastrofu, pri ktorej zahynulo toľko ľudí, i detí? Prečo nezabránil tomu zemetraseniu, keď je všemohúci?“, atď.

Niečo podobné zažil i známy kresťanský filozof C.S.Lewis, keď mu zomrela manželka na rakovinu. Hovorí: „V minulosti som napísal množstvo esejí o zmysle utrpenia a o kresťanskej radosť, ale stojac tvárou v tvár Bohu, ktorý mlčí, prežívajúc nesmierne utrpenie, všetky tieto krásne myšlienky zhoreli v ohni ako slama“. Alebo jeden biskup umierajúci v silných bolestiach odkázal svojim kňazom: „Prosím vás, už nehovorte toľko krásnych slov o utrpení!“

Iba ten, kto v živote nič podobné neprežil, môže sa pohoršovať nad slovami „odpusť Bohu“. Aj keď Bohu de facto nemáme čo odpúšťať, v skutočnosti mu zazlievame mnoho vecí. Obdivujeme, ako Jób po hrozných ranách chválil Boha. Veľmi statočne znejú jeho slová: „Pán Boh dal, Pán Boh vzal, nech je pochválené meno Pánovo.“

Avšak aj Jóbovi tento „príkladný“ postoj vydržal iba dve kapitoly – zvyšných štyrid-